

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในรายวิชาการขาย 1 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิดของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 - 1.1 หลักการของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 - 1.3 มาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชางานขาย
 - 1.4 การจัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1
 - 1.4.1 คำอธิบายรายวิชาการขาย 1
 - 1.4.2 จุดประสงค์รายวิชาการขาย 1
 - 1.4.3 มาตรฐานรายวิชาการขาย 1
 - 1.4.4 เนื้อหารายวิชาการขาย 1 หน่วยที่ 5 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์
2. การเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.2 ความเป็นมาของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.3 แนวคิดหลักของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.4 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.5 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.6 ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.7 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
 - 2.8 ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.9 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.10 หลักของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.11 บทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
3. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิด

4. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 5.1 หลักของการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 5.2 แนวทางการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มีความรู้ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพ และเป็นผู้ที่มีปัญหาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพ ความสนใจและโอกาสของตน ส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หน่วยงาน และองค์กร ต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: บทนำ)

จากที่กล่าวมาสรุปว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความชำนาญในทักษะวิชาชีพที่ตนศึกษา เมื่อจบการศึกษาแล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความชำนาญ เฉพาะด้านไปประกอบอาชีพอิสระได้ อีกทั้งความรู้ความสามารถของผู้เรียนตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

1.1 หลักการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1) มีหลักการ คือ

1.1.1 เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม สามารถประกอบอาชีพได้ตรงความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน ถ่ายโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ อาชีพอิสระได้

1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพชุมชน

จากที่กล่าวมา สรุปว่า หลักการของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียน โดยประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1 ให้สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของวิทยาลัยการอาชีพบางแก้วที่ต้องการผลิตนักรตลาดหรือนักขายให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

จุดมุ่งหมายของประกาศนียบัตรวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 2) มีหลักการ คือ

1.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

1.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1.2.3 เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีโดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกันมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.2.5 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จากที่กล่าวมา สรุปว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในวิชาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพของตนเองและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักในการทำงาน รักองค์กร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนในวิชาการขาย 1 ด้วยเทคนิคทีมเกมแข่งขันและเทคนิคร่วมกันคิดเพื่อให้นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน

1.3 มาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขางานขาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 63) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชางานขาย ไว้ดังนี้ นักเรียนสามารถสาธิตสินค้า ขายสินค้าและบริการแก่ลูกค้าทั้งทางตรงและทางอ้อม จัดแสดงสินค้า จัดร้านค้า และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ หาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางการขายและกำหนดช่องทางการจำหน่าย จัดทำเอกสารเกี่ยวกับงานขาย จัดหาสินค้าและบริการ เขียนแผนการตลาด แผนการขาย แผนผังร้านค้าปลีกและส่ง

จากที่กล่าวมา สรุปว่า มาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชางานขาย กำหนดให้นักเรียนมีความสามารถในเรื่องการขายสินค้า การสาธิต การบริการลูกค้า การส่งเสริมการขาย การวิเคราะห์ข้อมูลทางการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขาย การเขียนแผนธุรกิจ สำหรับวิชาการขาย 1 ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนในหน่วยที่ 5 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สามารถนำไปสู่มาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชางานขายได้

1.4 การจัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 63) ได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1 มีรายละเอียดดังนี้

โครงการสอนรายวิชาการขาย1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 63)

1.4.1 คำอธิบายรายวิชาการขาย 1

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความสำคัญของการขายและแนวทางการตลาด ประเภทและลักษณะการขาย ช่องทางการจัดจำหน่าย การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับลูกค้า ความรู้เกี่ยวกับกิจการ ความรู้เกี่ยวกับคู่แข่งขั้น เทคนิคการขาย คุณสมบัติที่ดีของพนักงานขาย จรรยาบรรณของพนักงานขาย โอกาสในความก้าวหน้าของพนักงาน

1.4.2 จุดประสงค์รายวิชาการขาย 1

- 1) มีความรู้และเข้าใจการขายพื้นฐาน
- 2) มีทักษะในอาชีพงานขาย
- 3) ตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพการขาย

1.4.3 มาตรฐานรายวิชาการขาย 1

- 1) อธิบายความสำคัญของการขายและแนวทางการตลาดความสัมพันธ์ของงานขายกับหน้าที่การส่งเสริมการตลาด แหล่งความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับลูกค้า ความรู้เกี่ยวกับกิจการ
- 2) นำการโฆษณาและการส่งเสริมการตลาด รวมทั้งช่องทางการจัดจำหน่ายมาใช้ให้ถูกต้องกับลักษณะการขาย
- 3) มีทักษะเทคนิคการขาย เพื่อโอกาสและความก้าวหน้าของพนักงานขาย
- 4) ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณของพนักงานขาย

1.4.4 เนื้อหาวิชาการขาย 1 ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1	เรื่อง ความสำคัญของการขายและแนวทางการตลาด
หน่วยที่ 2	เรื่อง ประเภทและลักษณะของการขาย
หน่วยที่ 3	เรื่อง ช่องทางการจัดจำหน่าย
หน่วยที่ 4	เรื่อง การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย
หน่วยที่ 5	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์
หน่วยที่ 6	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับลูกค้า
หน่วยที่ 7	เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับกิจการ

หน่วยที่ 8 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับคู่แข่งชั้น

หน่วยที่ 9 เรื่อง เทคนิคการขาย

หน่วยที่ 10 เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของพนักงานขาย

หน่วยที่ 11 เรื่อง จรรยาบรรณของพนักงานขาย

หน่วยที่ 12 เรื่อง โอกาสและความก้าวหน้าของพนักงานขาย

การจัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1 ที่กล่าวมาสรุปว่า ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหา
หน่วยที่ 5 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ มาใช้เป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มทดลอง
ทั้ง 2 กลุ่ม

2. การเรียนแบบร่วมมือ

2.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

Slavin (1987: 5) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอน
ที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถ
ในการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอน และช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิด
การเรียนรู้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน คือ เป้าหมายของกลุ่ม

Alkin (1992: 8) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้นักเรียนทุกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อเป้าหมายของกลุ่ม

Olsen and Kagen (1992: 16) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียน โดย
ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกัน
ทั้งระดับความสามารถ เพศ และสมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของทั้งส่วนตนและ
ของสมาชิกในกลุ่ม

Woolfolk (1993: 9) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดให้นักเรียนที่มีความสามารถ
ต่างกัน ทำงานร่วมกัน และได้รับรางวัลเมื่อกลุ่มทำงานบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

Johnson and Johnson (1994: 3) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เล็ก ๆ
ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกมีความ
รับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงาน
ของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่มสมาชิกต่างได้รับความสำเร็จร่วมกัน

Arends (1994: 9) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการสอนที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันทั้งสูง กลาง ต่ำ นักเรียนหญิงและชายมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ได้รับรางวัลหรือความสำเร็จร่วมกัน

Dahley (1994: 14) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบของการเรียนที่ช่วยให้ความสำเร็จร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน เป็นการร่วมมือกันทำงานระหว่างสมาชิกทุกคนในกลุ่มมากกว่าการทำงานโดยลำพัง สมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบในผลงานซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม

Huseh (1994: 13) กล่าวไว้ในหนังสือ “Encyclopedia of Education” ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกัน วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการแบ่งปันความคิดซึ่งกันและกันในการทำงานในการเรียนและมีความรับผิดชอบในกลุ่มด้วย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 อ้างถึงใน บัญญัติ ชำนาญกิจ, 2552: 2) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 18) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้

ชนาธิป พรกุล (2551: 36) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือกันภายในกลุ่มย่อย จุดประสงค์ของการเรียนเพื่อพัฒนาทางด้านสติปัญญา ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม

จากที่กล่าวมา สรุปว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนที่จัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 6 คน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันออกไปทั้งความสามารถสูง ความสามารถปานกลาง ความสามารถต่ำ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในเรื่องการทำงาน โดยความสำเร็จของทุกคนคือความสำเร็จของกลุ่ม โดยการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการขาย 1 ระหว่างการเรียนด้วยเทคนิคทีมแข่งขันกับ

เทคนิคร่วมกันคิดของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 นั้นผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มละ 4 คน ซึ่งลดความสามารถของผู้เรียน

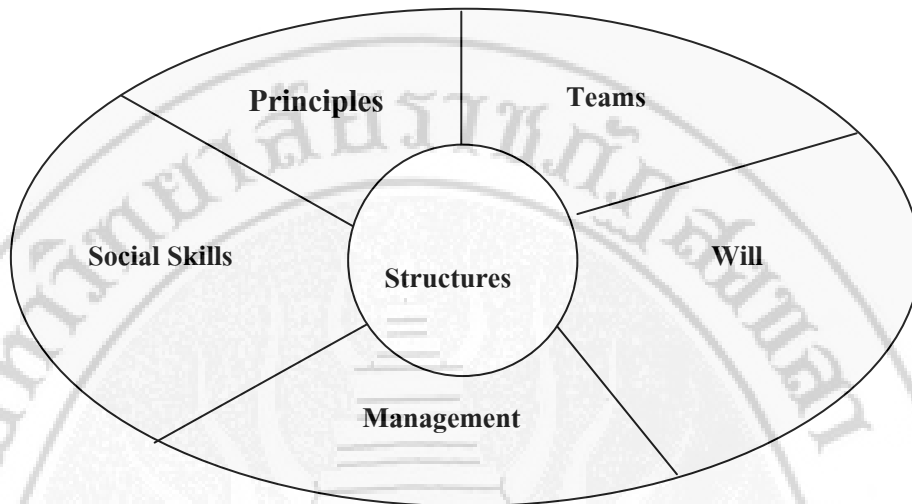
2.2 ความเป็นมาของการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ

ชาตีชวย โปยมเมฆา (2549: 8) ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีประวัติที่ยาวนาน ซึ่งมีการบันทึกไว้ในคัมภีร์โบราณของศาสนายิวในศตวรรษแรก ในศตวรรษที่ 18 ที่ประเทศอังกฤษ โจเซฟ แลนด์เชสเตอร์และแอนดริว เบลล์ ได้พัฒนาโรงเรียนที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือขึ้นในปี ค.ศ. 1806 โรงเรียนแลนแคนเทรียน (Lancanian School) ได้ถูกก่อตั้งขึ้นในเมืองนิวยอร์ก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ นอกจากนี้ โคลแลน แพรนด์ซิส พากเกอร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนในชุมชนตำบลวินซี เมืองเมสซาซุเซตต์ (Quincy, Massachusetts) ได้ตั้งโรงเรียนที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในปี ค.ศ. 1875 - 1880 ต่อมาในปี ค.ศ. 1916 จอห์น ดิวอี้ แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้เขียนหนังสือเรื่อง การศึกษาและประชาธิปไตย โดยเสนอแนวคิดในการจัดการศึกษาที่เน้นห้องเรียนเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนสังคม การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่นำไปสู่ชีวิตจริง จอห์น ดิวอี้เสนอให้จัดบรรยากาศการเรียนและกระบวนการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมที่เป็นจริงโดยปฏิบัติแบบประชาธิปไตยและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ และจากแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ทำให้เกิดการจัดชั้นเรียนเป็นลักษณะกลุ่มย่อยที่ใช้แก้ปัญหาโดยนักเรียนในกลุ่มช่วยกันค้นหาคำตอบด้วยตนเอง งานของจอห์น ดิวอี้ จึงเหมือนเป็นการเปิดศตวรรษใหม่ของการศึกษาในสหรัฐอเมริกา อันเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบต่าง ๆ ขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา จากนั้นก็มีนักศึกษามากได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาและคิดค้นวิธีการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ขึ้น โดยคำนึงถึงโครงสร้างทางสังคมในห้องเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการณ์เรียนของแต่ละคน

2.3 แนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

Spenser Kagan (1994 อ้างถึงในสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2543: 5-8) นักการศึกษาชาวสหรัฐ ได้ทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 และได้เผยแพร่ผลงานอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา รวมถึงหลายประเทศในเอเชีย แนวคิดหลักที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 6 ประการ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ 2 แสดงแนวคิดหลักของการเรียนแบบร่วมมือ

ที่มา : Kagan: Cooperative Learning, 1994: 8

แนวคิดหลักของการเรียนแบบร่วมมือและหลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ (Teams Will Manage Social Skills and PIES through Structure) สรุปได้ดังต่อไปนี้ (Kagan: Cooperative Learning: 1994 อ้างถึงในสำนักงานส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2543: 8)

2.3.1 การจัดกลุ่ม (Teams) หมายถึง การจัดกลุ่มของผู้เรียนที่จะทำงานร่วมกัน กลุ่มที่จะเรียนรู้ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นดังนี้

1) กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง ค่อนข้างต่ำและหญิงชายเท่า ๆ กันในบางกรณีการจัดกลุ่มโดยวิธีอื่น เช่นในการศึกษาเรื่องลักษณะ เช่น ทำโครงการวิทยาศาสตร์ ควรจัดกลุ่มเด็กที่มีความสนใจเหมือนกัน หรือจัดกลุ่มโดยวิธีสุ่ม เมื่อต้องการทบทวนความรู้

2) จัดให้เด็กอยู่ในกลุ่มเดียวกันประมาณ 6 สัปดาห์แล้วเปลี่ยนจัดกลุ่มใหม่

2.3.2 ความมุ่งมั่น (Will) หมายถึง ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของเด็กที่จะร่วมงานกัน เด็กจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นและให้คงไว้โดยให้ทำกิจกรรมหลากหลาย โดยวิธีการต่อไปนี้

1) Team building การสร้างความมุ่งมั่นของทีมที่จะทำงานร่วมกัน

2) Class building การสร้างความมุ่งมั่นของชั้นเรียนที่จะช่วยกัน

2.3.3 การจัดการ (Management) หมายถึง การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการของผู้สอนและการจัดการของผู้เรียนภายในกลุ่ม ผู้สอนจะต้องมี

การจัดการที่ดี เพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เช่น การควบคุมเวลา การกำหนดสัญญาณให้ผู้เรียนหยุดกิจกรรม ฯลฯ

2.3.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

2.3.5 หลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ (Four Basic Principles PIES) เป็นหลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ได้แก่

1) P = Positive Interdependence ผู้เรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเราได้รับประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับประโยชน์จากเรา ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของแต่ละคน

2) I = Individual Accountability ยอมรับว่าแต่ละคนในกลุ่มต่าง ๆ มีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนให้การทำงานในกลุ่มสำเร็จ

3) E = Equal Participation ทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

4) S = Simultaneous Interaction ทุกคนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาที่ทำงานในกลุ่ม

2.3.6 รูปแบบของกิจกรรม (Structures) หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีหลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะศึกษา Kagan ได้วิจัยและเสนอไว้หลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น

1) Time – Pair – Share เป็นกิจกรรมจับคู่สลับกันพูดในหัวข้อและในเวลาที่กำหนด เช่น คนละ 1 นาที เมื่อคนหนึ่งพูด อีกคนหนึ่งฟัง แล้วสลับกัน

2) Round Robin ผู้เรียนในกลุ่มทั้ง 4 คน ผลัดกันพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนครบทุกคน

3) Round Table ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในกระดาษแผ่นเดียวกันแล้ววนไปเรื่อย ๆ จนผู้เรียนทุกคนเขียนทั้งหมด แล้วนำมาสรุป

4) Team – Pair – Solo เป็นกิจกรรมที่ให้แต่ละคนในกลุ่มคิดแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งก่อน จากนั้นเปลี่ยนเป็นรวมกันคิดเป็นคู่ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้แบบการแก้ปัญหา ในที่สุดแต่ละคนสามารถแก้ปัญหาทำนองเดียวกันได้

นอกจากรูปแบบกิจกรรมของ Kagan แล้วก็ยังมีรูปแบบกิจกรรมของคนอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีก (Kagan: Cooperative Learning: 1994 อ้างถึงในสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำ การจัดการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์, 2543: 5-8) เช่น

จิกซอว์ (Jigsaw) เป็นการมอบหมายให้ตัวแทนของสมาชิกในกลุ่มไปรวมกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) กลุ่มเชี่ยวชาญนี้จะศึกษาเรื่องย่อยที่แบ่งไว้เป็นตอนในช่วงเวลาหนึ่งแล้วกลับมาอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มเดิม (Home Group) ในที่สุดผู้เรียนทั้งหมดจะเรียนรู้เรื่องทั้งหมดจากเพื่อน นั่นคือผู้เรียนแต่ละคนในหนึ่งกลุ่มได้รับมอบหมายงานเพียงหนึ่งชิ้นย่อย แต่ต้องต่อชิ้นย่อยให้เต็มรูป นั่นคือ ต้องเรียนรู้ทั้งเรื่อง แล้วมีการทดสอบเป็นคะแนนของแต่ละคน

แสตด (Student Teams Achievement Division: STAD) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาเรื่องโดยย่อให้ผู้เรียนทั้งหมดฟัง แล้วให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามที่กำหนดในกิจกรรม เพื่อศึกษาให้เข้าใจเนื้อหาและการแก้ปัญหาและเตรียมสอบย่อย โดยทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำเช่นเดียวกันในการเรียนเรื่องต่อไปและพิจารณาคะแนนที่พัฒนาขึ้น หากคะแนนของทีมในแต่ละสัปดาห์ โดยคิดคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มรวมกันเป็นคะแนนของทีม ประกาศคะแนนของทีมรวมทั้งผู้เรียนที่มีคะแนนพัฒนาการสูง และให้รางวัล

จะเห็นว่าในรูปแบบของกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยร่วมมือกันทำงานในกลุ่ม ไม่ว่าจะในรูปแบบใด ผู้เรียนจะได้ใช้ความคิดและต้องมีการปฏิบัติด้วย แล้วจึงแสดงความคิดของตนเองแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม กับเพื่อนต่างกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจจึงทำให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิด ทักษะในการสื่อสาร ทักษะทางสังคม รวมทั้งการจัดการ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้ว กิจกรรมส่วนใหญ่ภายในห้องเรียนจะดำเนินไปด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ วางแผนจัดกิจกรรม และจัดหาแหล่งข้อมูลที่จะให้เกิดการเรียนรู้รวมทั้งเป็นผู้ขยายความรู้ ความคิดของผู้เรียนให้สมบูรณ์ ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญหลายประการมากกว่าเป็นผู้สอนอย่างเดียว จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือนี้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกคนพัฒนาก้าวหน้าขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปว่าแนวคิดหลักที่จะนำไปสู่การเรียนแบบร่วมมือ ประกอบด้วย การจัดกลุ่ม (Teams) ความมุ่งมั่น (Will) การจัดการ (Management) ทักษะทางสังคม (Social Skills) หลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ (Four Basic Principles PIES) และรูปแบบของกิจกรรม (Structures) ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดหลักของการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิชาการชาย 1 เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัย

2.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

สุกัญญา ปุสุรินทร์คำ (2549: 2) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียงว่ามีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการดังนี้ (Johnson and Johnson, 1994: 31-32)

2.4.1 การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive interdependence)

กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องมีความตระหนักว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่ด้วยกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและในขณะที่เดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยเพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันนี้ทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกัน หรือให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงาน/การเรียนรู้ร่วมกัน (Positive resource interdependence) การมอบหมายหน้าที่ในการทำงานร่วมกันให้แต่ละคน (Positive role interdependence)

2.4.2 การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (face-to-face primitive interaction)

การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ใ่วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

2.4.3 ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (individual accountability)

สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครจะได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน ดังนั้นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม วิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ที่มีหลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้กลุ่มผู้มีสังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น

2.4.4 การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (interpersonal and small – group skills)

การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ ๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ขอมรับ และไว้วางใจกันและกัน ซึ่งครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

2.4.5 การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing)

กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้คิด (metcognition) คือสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนที่ได้ทำไป

จากที่กล่าวมา สรุปว่า องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ ต้องมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบและทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ใช้วิธีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือและนำไปใช้ในการวิจัยในส่วนของจัดการเรียนการสอนซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนแบบร่วมมือครบทั้ง 5 องค์ประกอบ

2.5 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

อาเรนด์ส (Arends, 1994 อ้างถึงใน บัญญัติ ชำนาญกิจ, 2552: 8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

2.5.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่งทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่เรียนไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อนมีความอบอุ่นรู้สึกเป็นกันเอง กล่าวซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือ นี้คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานจนกระทั่งหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2.5.2 ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน ได้มาทำงานร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็น เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งจะมีผลให้ความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

2.5.3 ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันทำให้เกิดผลสำเร็จที่ดีและการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างความไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อโต้แย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น

2.5.4 ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุปัญหาของสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้นให้เหตุผลซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่า จะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหาจึงเหมาะสมพร้อมลงมือร่วมกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย

2.5.5 ด้านการทำให้รู้จักตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้อุปกรณ์ประสบความสำเร็จ

จากที่กล่าวมา สรุปว่า ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ตระหนักในคุณค่าของตนเองในการระดมความคิด การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิก เมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

2.6 ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

สุวิทย์ และคณะ (2545: 161) ได้กล่าวถึง ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือไว้

ดังนี้

ข้อดี

- 1) ช่วยพัฒนาความคิด ความเชื่อมั่นของผู้เรียน
- 2) ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะทางด้านสังคม
- 3) ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขวาง
- 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
- 5) ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 6) มีกิจกรรมหลากหลาย สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อจำกัด

- 1) เป็นวิธีการที่ใช้เวลาในการเรียนรู้ค่อนข้างมาก
- 2) ถ้าสมาชิกในกลุ่มขาดความเอาใจใส่และรับผิดชอบจะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
- 3) เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมการและต้องดูแล ช่วยเหลือ เอาใจใส่ในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
- 4) ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกทักษะระหว่างบุคคล เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำทักษะกระบวนการกลุ่มมาก่อน

จากที่กล่าวมา สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นผู้วิจัยจะนำการเรียนแบบร่วมมือมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในรายวิชาการขาย 1 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิดของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1

2.7 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้การสอนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้การสอนแบบร่วมมือ ดังนี้
 วุทธิศักดิ์ โภชนกุล (2552: 1) กล่าวว่า ครูสามารถนำหลักการของการเรียนรู้แบบร่วมมือไปจัดการเรียนการสอนของตนได้ โดยการพยายามจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบครบ 5 ประการ ดังกล่าวข้างต้น และใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการช่วยให้องค์ประกอบทั้ง 5 สัมฤทธิ์ผล โดยทั่วไป การวางแผนบทเรียนและจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

2.7.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนทั้งทางด้านความรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ

2) กำหนดขนาดของกลุ่ม กลุ่มควรมีขนาดเล็ก ประมาณ 3 – 6 คน กลุ่มขนาด 4 คน จะเป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด

3) กำหนดองค์ประกอบของกลุ่มหมายถึงการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มซึ่งอาจทำโดยการสุ่ม หรือการเลือกให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปกลุ่มจะต้องประกอบไปด้วยสมาชิกที่คละกันในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น

4) กำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีส่วนในการทำงานอย่างทั่วถึง ครูควรมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ทุกคนและบทบาทหน้าที่นั้น ๆ จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของงานอันเป็นจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ครูควรจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในลักษณะที่จะต้องพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกันบทบาทหน้าที่ในการทำงานเพื่อการเรียนรู้มีจำนวนมาก เช่น บทบาทผู้นำกลุ่ม ผู้สังเกตการณ์ เลขานุการ ผู้เสนอผลงาน ผู้ตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

5) จัดสถานที่ให้เหมาะสมในการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์กัน ครูจำเป็นต้องคิดออกแบบการจัดห้องเรียนหรือสถานที่ที่จะใช้ในการเรียนรู้ให้อึดและสะดวกต่อการทำงานของกลุ่ม

6) จัดสาระ วัสดุ หรืองานที่จะให้ผู้เรียนทำ วิเคราะห์สาระ งาน หรือวัสดุที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และจัดแบ่งสาระหรืองานนั้นในลักษณะที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนในการช่วยกลุ่มและพึ่งพากันในการเรียนรู้

2.7.2 ด้านการสอน

ครูควรมีการเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

1) อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่ม ครูควรอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน เหตุผลในการดำเนินการต่าง ๆ รายละเอียดของงานและขั้นตอนในการทำงาน

2) อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จของงานอยู่ตรงไหน งานที่คาดหวังจะมีลักษณะอย่างไร เกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดความสำเร็จของงานคืออะไร

3) อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการพึ่งพาและเกื้อกูลกัน ครูควรอธิบายกฎเกณฑ์ระเบียบ กติกา บทบาทหน้าที่และระบบการให้รางวัลหรือประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับในการร่วมมือกันเรียนรู้

4) อธิบายวิธีการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม

5) อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อหน้าที่แต่ละคน ได้รับมอบหมาย เช่น การสุ่มเรียกชื่อผู้เสนอผลงาน การทดสอบ การตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

6) ชี้แจงพฤติกรรมที่คาดหวัง หากครูชี้แจงให้ผู้เรียนรู้อย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ความคาดหวังที่มีต่อตนและพยายามจะแสดงพฤติกรรมนั้น

จากที่กล่าวมา สรุปว่า การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน เทคนิคกระบวนการในการสอน การกำหนดขนาดของกลุ่มและการกำหนดบทบาทของสมาชิกซึ่งครูต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่จะต้องพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน จัดหาสถานที่ วัสดุหรืองานที่เหมาะสม และมีปฏิสัมพันธ์กันด้านการสอน ครูผู้สอนควรมีการเตรียมการ คือ อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่มในเรื่องของจุดมุ่งหมายในการเรียน อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน โดยชี้แจงให้ผู้เรียนทราบว่าเป้าหมายความสำเร็จของกลุ่มอยู่ตรงไหน ผู้วิจัยนำทฤษฎีการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการวิจัยเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.8 ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

คาแกน (Kagan, 1994 อ้างถึงใน บัญญัติ ชำนาญกิจ, 2552: 4) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือว่าต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน โดยมีแนวคิดสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

2.8.1 เป็นกลุ่ม (Team) ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 2 - 6 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน

2.8.2 มีความตั้งใจ (Willing) เป็นความตั้งใจในการร่วมมือในการเรียนและการทำงาน โดยช่วยเหลือกันและกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน

2.8.3 มีการจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2.8.4 มีทักษะ (Skills) เป็นทักษะทางสังคมรวมทั้งทักษะการสื่อความหมาย การช่วยสอน และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.8.5 มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) เป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นการเรียนเป็นกลุ่มหรือการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือต้องมีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1) การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อสู่ความสำเร็จและตระหนักว่าความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม

2) ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual accountability) ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบในการค้นคว้าทำงาน สมาชิกทุกคนต้องเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนเหมือนกัน จึงถือว่าเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

3) ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วม (Equal participation) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งทำได้โดยกำหนดบทบาทของแต่ละคน

4) การมีปฏิสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กัน (Simultaneous interaction) สมาชิกทุกคนจะทำงาน คิด อ่าน ฟัง ฯลฯ ไปพร้อม ๆ กัน

2.8.6 มีรูปแบบหรือเทคนิคการจัดกิจกรรม (Structures) รูปแบบการจัดกิจกรรมหรือเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเป็นสิ่งที่ใช้เป็นคำสั่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน เทคนิคต่าง ๆ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการแต่ละคนนั้นออกแบบได้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต่างกัน

จากที่กล่าวมา สรุปว่า ลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกลุ่ม (Team) มีความตั้งใจ (Willing) มีการจัดการ (Management) มีทักษะ (Skills) มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) ในการเรียนแบบร่วมมือได้แก่ การพึ่งพาอาศัยกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษา ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือและนำไปใช้เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัย

การเรียนแบบร่วมมือ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนด้วยการช่วยเหลือ ฟังพาดึงกันและกัน จึงก่อให้เกิดผลดีหลายประการ ดังนี้ (Spenser Kagan, 1992: 9)

1) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกเพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทุก ๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน

2) สมาชิกทุกคนมีโอกาสพูด แสดงออกแสดงความคิดเห็นลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน

3) เสริมให้มีความช่วยเหลือกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กที่ไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

4) ร่วมกันคิดทุกคน ทำให้เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อประเมินคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มากและวิเคราะห์และตัดสินใจเลือก

5) ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปว่า ลักษณะเด่นของการเรียนแบบร่วมมือนั้น คือ การเรียนที่สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ใช้ความสามารถของตนในการปฏิบัติงาน โดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะเด่นของการเรียนแบบร่วมมือและนำไปใช้เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัย

2.9 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2549: 40) กล่าวว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

2.9.1 เทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เทคนิคที่ใช้กันมากในรายวิชาที่ผู้เรียนเนื้อหาวิชาจากตำราเรียน (เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย) ขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

- 1) ครูแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกของกลุ่ม
- 2) จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า กลุ่มบ้าน “(Home Groups)”

แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน

3) ผู้เรียนได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Groups)

4) สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบาย เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

- 5) ครูทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนเป็นรายบุคคล

2.9.2 เทคนิคจิกซอว์ทู (Jigsaw II) เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นจากเทคนิคเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนช่วยกันพึ่งพากันในกลุ่มมากขึ้น กระบวนการของ Jigsaw II เหมือนเดิมทุกประการเพียงแต่ในช่วงของการประเมินผล ครูจะนำคะแนนทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือค่าเฉลี่ยสูงสุดจะติดประกาศไว้ในป้ายประกาศของห้อง

2.9.3 เทคนิคทีมเกมแข่งขัน Teams Games - Tournament (TGT) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในจุดประสงค์ที่ต้องการให้กลุ่มศึกษาประเด็นหรือปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียว หรือมีคำตอบที่ถูกต้องชัดเจน เช่น การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้ภาษา ภูมิศาสตร์และทักษะการใช้แผนที่และความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ ขั้นตอนของกิจกรรมประกอบด้วย

1) ครูนำเสนอบทเรียนหรือข้อความรู้ใหม่แก่ผู้เรียน โดยอาจจะนำเสนอด้วยสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจหรือการใช้อภิปรายทั้งห้องเรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการ

2) แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยจัดให้ละความสามารถและเพศ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 - 5 คน (เรียกกลุ่มนี้ว่า Study Group หรือ Home Group) กลุ่มเหล่านี้จะศึกษาทบทวนเนื้อหาข้อความรู้ที่ครูนำเสนอ สมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถสูงกว่าจะช่วยเหลือสมาชิกที่มีความสามารถต่ำกว่าเพื่อเตรียมกลุ่มสำหรับการแข่งขันในช่วงท้ายสัปดาห์หรือท้ายบทเรียน

3) จัดการแข่งขันโดยจัดโต๊ะแข่งขันและทีมแข่งขัน (Tournament Teams) ที่มีตัวแทนของแต่ละกลุ่ม (ตามข้อ 2) ที่มีความสามารถใกล้เคียงมาร่วมแข่งขันตามรูปแบบและกติกาที่กำหนด ข้อคำถามที่ใช้ในการแข่งขันจะเป็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนมาแล้วและมีการฝึกฝนเตรียมพร้อมในกลุ่มมาแล้วควรให้ทุกโต๊ะแข่งขันเริ่มแข่งขันพร้อมกัน

4) ให้ค่าคะแนนการแข่งขัน โดยให้จัดลำดับคะแนน ผลการแข่งขันในแต่ละโต๊ะแล้วผู้เล่นจะกลับเข้ากลุ่มเดิม (Study Group) ของตน

5) นำคะแนนการแข่งขันของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนของทีม ทีมที่ได้คะแนนรวมหรือค่าเฉลี่ยสูงสุดจะได้รับรางวัล

2.9.4 เทคนิคกลุ่มทดสอบทางวิชาการ Student Teams and Achievement Divisions (STAD) เทคนิคนี้พัฒนาเพิ่มเติมจากเทคนิค TGT แต่จะใช้การทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน มีขั้นตอนกิจกรรมดังนี้

1) ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจใช้ในการสอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นให้ผู้เรียนอภิปราย

2) จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ให้สมาชิกมีความสามารถละกันมีทั้งความสามารถสูง ปานกลางและต่ำ

3) แต่ละคนร่วมกันศึกษารวบรวมเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ

4) ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน

5) ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียน คะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มรวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

6) กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด (ในกรณีที่แต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิกไม่เท่ากัน ให้ใช้คะแนนเฉลี่ยแทนคะแนนรวม) จะได้รับคำชมเชย โดยอาจติดประกาศไว้ที่บอร์ดหรือป้ายของห้องเรียน

2.9.5 เทคนิคกลุ่มการเรียนรู้ตามความสามารถ Team Assisted Individualization (TAI) กิจกรรมนี้เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลมากกว่าการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มเหมาะสำหรับการสอนคณิตศาสตร์ การจัดกลุ่มผู้เรียนจะคล้ายกับเทคนิค STAD และ TGT แต่ในเทคนิคนี้ผู้เรียนแต่ละคน

จะเรียนรู้และทำงานตามระดับความสามารถของตน เมื่อทำงานในส่วนของตนเสร็จแล้วจึงจะไปจับคู่หรือเข้ากลุ่มทำงาน ขั้นตอนของกิจกรรมประกอบด้วย

- 1) จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบคละความสามารถกลุ่มละ 2 - 4 คน
- 2) ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้วหรือศึกษาประเด็น เนื้อหาใหม่โดยการอภิปรายสรุปข้อความรู้หรือถามตอบ
- 3) ผู้เรียนทุกคนทำใบงานที่ 1 แล้วจับคู่กันภายในกลุ่มของตนเพื่อ
 - (1) แลกเปลี่ยนกันตรวจใบงานที่ 1 เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
 - (2) อธิบายข้อสงสัยและข้อผิดพลาดของกลุ่มตนเอง
- 4) หากผู้เรียนคู่ใดทำใบงานที่ 1 ได้ถูกต้องร้อยละ 75 ขึ้น ไปให้ทำใบงานชุดที่ 2 แต่หากคนใดคนหนึ่งหรือทั้งคู่ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 75 ให้ผู้เรียนทั้งคู่ทำใบงานที่ 3 หรือ 4 จนกว่าจะทำได้ถูกต้องร้อยละ 75 ขึ้น ไปจึงจะผ่านได้
- 5) ผู้เรียนทุกคนทำการทดสอบ (Quiz)
- 6) นำคะแนนผลการทดสอบของแต่ละคนมารวมกันเป็น คะแนนกลุ่ม หรือใช้คะแนนเฉลี่ย (กรณีจำนวนคนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน)
- 7) กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัลหรือติดประกาศชมเชย

2.9.6 เทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน Group Investigation (GI) เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สำคัญอีกเทคนิคหนึ่งเป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อเตรียมการทำโครงการกลุ่ม หรือทำงานที่ครูมอบหมายก่อนใช้เทคนิคนี้ครูควรฝึกทักษะการสื่อสารทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียนก่อน เทคนิคนี้เหมาะสำหรับการสืบค้นความรู้หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจ เช่น การเรียนวิชาชีววิทยา หรือสิ่งแวดล้อม ขั้นตอนการเรียนรู้ประกอบด้วย

- 1) ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ทบทวนเนื้อหาหรือประเด็นที่กำหนด
- 2) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คละความสามารถกลุ่มละ 2 - 4 คน
- 3) แบ่งเรื่องที่จะศึกษาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละหัวข้อจะเป็นใบงานที่ 1 ใบงานที่ 2 ใบงานที่ 3 เป็นต้น
- 4) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกทำ 1 หัวข้อ (ใบงานเพียงใบเดียว) โดยให้นักเรียนที่เรียนอ่อนในกลุ่มเลือกหัวข้อที่ศึกษาก่อนหรืออาจให้ผู้เรียนในกลุ่มแบ่งกันหาคำตอบตามใบงานแล้วนำคำตอบทั้งหมดมารวมกันเป็นคำตอบที่สมบูรณ์
- 5) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเรื่องจากใบงานที่ศึกษาจนเป็นที่เข้าใจของทุกคนในกลุ่ม

6) ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการศึกษาโดยเริ่มจากกลุ่มที่ทำใบงานที่ 1 จนถึงใบงานสุดท้าย แล้วชมเชยกลุ่มที่ทำงานได้ถูกต้องที่สุด

2.9.7 เทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกัน Learning Together (LT) วิธีนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการสอนวิชาที่มีโจทย์ปัญหา การคำนวณหรือการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ครูและนักเรียน อภิปราย สรุปเนื้อหาที่เรียนในคาบที่แล้ว
- 2) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มละความสามารถกัน กลุ่มละ 4 - 5 คน
- 3) ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 แผ่น
- 4) แบ่งหน้าที่ของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม ดังนี้
 - คนที่ 1 อ่านคำสั่งหรือขั้นตอนในการดำเนินงาน
 - คนที่ 2 ฟังขั้นตอนและจดบันทึก
 - คนที่ 3 อ่านคำถามและคำตอบ
 - คนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ (ข้อมูล)
- 5) แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบ เพียงแผ่นเดียวแต่ละกลุ่มส่งงาน 1 ชิ้นผลงานที่เสร็จแล้วเป็นผลงานที่ทุกคนยอมรับ ซึ่งทุกคนในกลุ่มจะได้คะแนนเท่ากัน
- 6) ปิดประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

2.9.8 เทคนิคร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ประกอบด้วย

- 1) เตรียมประเด็นปัญหา/ข้อคำถามที่จะให้ผู้เรียนศึกษา
- 2) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยผู้เรียนเก่งหนึ่งคน ผู้เรียนปานกลางสองคน ผู้ที่เรียนอ่อนหนึ่งคน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว
- 3) ถามคำถาม/มอบหมายงานให้ทำ
- 4) ให้ผู้เรียนอภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจคำตอบ
- 5) ครูถามคำถามในประเด็นที่กำหนดโดยเรียกหมายเลขประจำตัวผู้เรียนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มตอบ
- 6) ให้คำชมเชยกลุ่มที่สมาชิกสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุดผู้เรียนทุกคนตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำตอบที่ตนและกลุ่มร่วมกัน ศึกษา ชักถาม ทำความเข้าใจคำตอบจนกระจ่างชัดเจน

2.9.9 เทคนิคกลุ่มร่วมมือ Co-op เทคนิคนี้เน้นการร่วมกันทำงาน โดยสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกัน ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัดเต็มที่ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือ

เพื่อนที่เรียนอ่อนเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการคิดระดับสูงการวิเคราะห์ และสังเคราะห์และเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้สอนในวิชาใดก็ได้ มีขั้นตอนกิจกรรมดังนี้

- 1) กำหนดขอบข่ายประเด็นหรือเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษา
- 2) ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดประเด็นหรือหัวข้อที่จะศึกษา
- 3) กำหนดกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกกลุ่มมีความสามารถละกัน
- 4) แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา
- 5) สมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดหัวข้อย่อยแล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบโดยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกศึกษาหัวข้อย่อยคนละหนึ่งหัวข้อ
- 6) สมาชิกนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม อาจมีการอ่านทบทวนและปรับแต่งภาษาให้ผลงานกลุ่มที่ทำร่วมกันมีความสละสลวยต่อเนื่อง เตรียมผู้ที่จะเสนอผลงานกลุ่ม
- 7) นำผลงานกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน
- 8) ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผลโดยประเมินทั้งกระบวนการทำงานกลุ่มและผลงาน

2.9.10 เทคนิค Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) CIRC เป็นตัวอย่างกลุ่มแนวทางการนำเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษา ขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

- 1) การสร้างกลุ่มการอ่าน โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 8 - 15 คน ตามระดับความสามารถในการอ่าน
- 2) จัดกลุ่มย่อย โดยนักเรียนในแต่ละกลุ่มจะทำงานเป็นคู่ ๆ หรือกลุ่มละ 3 คน ตามความเหมาะสมหลังจากนั้นนำกลุ่มย่อยที่สร้างขึ้นใหม่นี้ ไปจับคู่กับกลุ่มย่อยจากกลุ่มอ่านกลุ่มอื่น เพื่อให้แต่ละกลุ่มที่มีสมาชิกที่มีความสามารถละกันทั้งสมาชิกที่มีความสามารถทางการอ่านสูงปานกลางและต่ำ
- 3) กิจกรรมการอ่านพื้นฐาน ผู้เรียนทุกคนต้องอ่านหนังสือที่บังคับตามหลักสูตร จากนั้นครูจะเล่าเรื่องให้ผู้เรียนฟังวันละประมาณ 20 นาที หลังจากการเล่าเรื่องครูจะนำคำรามาสอนและให้ผู้เรียนสนใจหรืออยากอ่าน ผู้เรียนทุกคนจะได้รับมอบหมายให้อ่านหรือทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านอย่างใดอย่างหนึ่งขณะที่ครูกำลังทำงานกับกลุ่มย่อยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- 4) การหาเพื่อนช่วยตรวจสอบ หลังจากการทำกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายสำเร็จ ผู้เรียนจะขอให้เพื่อนในกลุ่มเซ็นชื่อรับรองว่าเขาได้ทำกิจกรรมและเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ครูกำหนด
- 5) การทดสอบ หลังจากเรียนแต่ละครั้งจะมีการสอบย่อยโดยใช้เวลานั้น ๆ
- 6) การสอนอ่าน ในแต่ละสัปดาห์ครูจะสอนการอ่านแก่ผู้เรียนหนึ่งครั้งโดยเน้นการสอนอ่านเพื่อจับใจความ แล้วจะมอบหมายให้ผู้เรียนไปฝึกอ่านจับใจความ

7) การสอนเขียน ครูจะสอนหลักการเขียนในห้องเรียนขณะผู้เรียนยังทำงานในกลุ่มย่อยหลังจากเรียนในชั้นเรียน 3 ชั่วโมง ผู้เรียนจะเข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติการเขียน โดยจะได้เขียนเรื่องที่ตนสนใจและชอบ

จากที่กล่าวมา สรุปว่า เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ประกอบด้วยหลายเทคนิค ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าเทคนิคทีมเกมแข่งขันและเทคนิคร่วมกันคิดมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกับวิชาการขาย 1 ดังนั้นผู้วิจัยได้นำเทคนิคทีมเกมแข่งขันและเทคนิคร่วมกันคิดมาใช้ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในรายวิชาการขาย 1 ระหว่างการเรียนด้วยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิดของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 1

2.10 หลักของการเรียนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักของการเรียนแบบร่วมมือ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้ (ไสว พักขาว, 2544: 93)

2.10.1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทางบวก (Positive Interdependence)

สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันสมาชิกในกลุ่มมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย

2.10.2 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face to Face Primitive Interaction)

เป็นการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.10.3 ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) กลุ่ม

จะต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงานโดยมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองเต็มที่เพื่อผลสำเร็จของงานกลุ่ม

2.10.4 การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) เป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา มีการร่วมมือกันในกลุ่ม

2.10.5 กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

จากที่กล่าวมา สรุปว่า หลักของการเรียนแบบร่วมมือ นั้น ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานแบบกลุ่ม รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองเพื่อ

ความสำเร็จของกลุ่ม และสมาชิกทุกคนได้ใช้ทักษะทางสังคมในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่นในการทำงาน โดยผู้วิจัยนำหลักการของการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ให้สอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัย

2.11 บทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2549: 39) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ดังนี้

2.11.1 บทบาทครู

- 1) กำหนดขนาดของกลุ่ม (โดยปกติประมาณ 2 - 6 คนต่อกลุ่ม) และลักษณะกลุ่มซึ่งควรเป็นกลุ่มที่คละความสามารถ (มีทั้งผู้ที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน)
- 2) ดูแลการจัดลักษณะการนั่งของสมาชิกกลุ่มให้สะดวกที่จะทำงานร่วมกันและง่ายต่อการสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม
- 3) ชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนเข้าใจวิธีการและกฎเกณฑ์การทำงานร่วมกันและง่ายต่อการสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม
- 4) สร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม
- 5) เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มย่อยและคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม
- 6) ยกย่องเมื่อนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รางวัล คำชมเชยในลักษณะกลุ่ม
- 7) กำหนดว่าผู้เรียนควรทำงานร่วมกันแบบกลุ่มนานเพียงใด

2.11.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) ไว้วางใจซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการสื่อความหมาย
- 2) ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง สมาชิกคนหนึ่งจะทำหน้าที่ผู้ประสานงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม ส่วนสมาชิกที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมทีม สมาชิกทุกคนต้องได้รับมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ
- 3) ให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกกลุ่มทุกคน
- 4) รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนและเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ผู้เรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม และเปลี่ยนความรู้ วัสดุอุปกรณ์ ให้กำลังใจซึ่งกันและกันดูแลกันให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และช่วยกันควบคุมเวลาในการทำงาน

จากที่กล่าวมา สรุปว่า บทบาทของครูในการสอนแบบร่วมมือ ครูจะเป็นผู้คอยมอบหมายงาน ซึ่งแนะแนวทาง ให้คำปรึกษา โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดและลงมือปฏิบัติเอง ส่วนบทบาทหน้าที่ของผู้เรียน คือ ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่และความสามารถของตน โดยคิดเสมอว่าความสำเร็จของตนเองคือความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยนำบทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มาใช้ให้สอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัย

3. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิด

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิด ดังนี้

3.1 เทคนิคทีมเกมแข่งขันเป็นกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่ John Hopkins เป็นผู้คิดค้นขึ้น และได้เสนอลักษณะสำคัญของเทคนิคทีมเกมแข่งขันไว้ดังนี้ (นาตยา ปิลันธนานนท์, 2543: 23)

3.1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม กลุ่มละ 3 - 5 คน โดยให้ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกัน

3.1.2 ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มแข่งขันกันตอบคำถามหรือโจทย์ที่ครูเตรียมไว้ให้ โดยแต่ละโต๊ะจะมีโจทย์คำถามที่มีระดับความยากง่ายไม่เหมือนกัน ตามระดับความสามารถในกลุ่มของผู้เรียนที่แข่งขันด้วยกันนั้น

3.1.3 จะจัดการแข่งขันก็รอบก็ได้ แต่ในรอบจะใช้โจทย์คำถามกี่ข้อก็ได้ แต่ไม่ควรมากเกินไปปกติจะใช้เวลาในการแข่งขันรอบหนึ่ง ๆ ประมาณ 10 - 15 นาที การแข่งขันในแต่ละรอบจะมีการเปลี่ยนโจทย์คำถามเป็นชุดใหม่ทุกครั้ง

3.1.4 ในการแข่งขันจะมีกติกาที่ชัดเจนและเมื่อสิ้นสุดการแข่งขันในแต่ละรอบจะมีการย้ายหรือเปลี่ยนผู้เรียนไปแข่งขันยังโต๊ะอื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำโจทย์ที่เหมาะสมกับความสามารถของเขายิ่งขึ้น

3.1.5 เมื่อแข่งขันจนครบทุกรอบตามที่กำหนดไว้ มีการประเมินความสำเร็จของกลุ่ม โดยการนำคะแนนที่สมาชิกไปแข่งขัน มารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม

John Hopkins ได้เสนอการใช้เทคนิคทีมเกมแข่งขันไว้ดังนี้ (นาตยา ปิลันธนานนท์, 2543: 23)

- 1) ใช้หลังจากที่อาจารย์ได้สอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- 2) ใช้ได้กับทุกวิชาที่อาจารย์มีจุดประสงค์ต้องการให้ผู้เรียนได้ทบทวน หรือฝึกฝนในสิ่งที่เรียนไป โดยใช้บรรยากาศการแข่งขัน เพื่อเพิ่มความสนใจ ความสนุกสนานให้กับผู้เรียน

3) สิ่งที่จะให้ผู้เรียนทบทวนในรูปของการแข่งขัน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข้อเท็จจริง ที่มีคำตอบถูกต้องชัดเจน คำตอบเดียว โจทย์คำถามจึงมักเป็นปรนัยหรืออัตนัยที่มีคำตอบสั้น ๆ

4) การให้คะแนนในการแข่งขันแต่ละรอบ อาจใช้คะแนนดิบไปเลยว่าใครทำคะแนนหรือตอบได้กี่คะแนนในแต่ละรอบ หรืออาจกำหนดคะแนนให้ใหม่ ดังที่ Hopkins ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการให้คะแนนในการแข่งขันโดยเทคนิคทีมเกมแข่งขัน สำหรับรอบที่มีผู้แข่งขัน 4 คน สำหรับรอบที่มีผู้แข่งขัน 4 คน

ผู้แข่งขัน	ไม่มีผู้ใดได้คะแนนเท่ากัน	มีคะแนน	มีคะแนน	มีคะแนน	มีคะแนน	มีคะแนน	มีคะแนน	มีคะแนน
		สูงสุดเท่ากัน	รองเท่ากัน	ต่ำสุดเท่ากัน	สูงสุดเท่ากัน	ต่ำสุดเท่ากัน	เท่ากันหมด	สูงและต่ำเท่ากัน
		2 คน	2 คน	2 คน	3 คน	3 คน	4 คน	2 คน
คนที่ 1	60	50	60	60	50	60	40	50
คนที่ 2	40	50	40	40	50	30	40	50
คนที่ 3	30	30	40	30	50	30	40	30
คนที่ 4	20	20	20	30	20	30	40	30

ตาราง 2 แสดงการให้คะแนนในการแข่งขันโดยเทคนิคทีมเกมแข่งขัน สำหรับรอบที่มีผู้แข่งขัน 3 คน สำหรับรอบที่มีผู้แข่งขัน 3 คน

ผู้แข่งขัน	ไม่มีผู้ใดได้คะแนน	มีคะแนนสูงเท่ากัน	มีคะแนนต่ำเท่ากัน	มีคะแนนเท่ากันหมด
	เท่ากัน	2 คน	2 คน	3 คน
คนที่ 1	60	50	60	40
คนที่ 2	40	50	30	40
คนที่ 3	20	20	30	40

ตาราง 3 แสดงการให้คะแนนในการแข่งขันโดยเทคนิคทีมเกมแข่งขัน สำหรับรอบที่มีผู้แข่งขัน 2 คน สำหรับรอบที่มีผู้แข่งขัน 2 คน

ผู้แข่งขัน	ไม่มีผู้ได้คะแนนเท่ากัน	มีผู้ได้คะแนนเท่ากัน
คนที่ 1	60	40
คนที่ 2	20	40

ที่มา: นาดยา ปีลันธานนท์, 2543: 25

จากที่กล่าวมา สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคทีมเกมแข่งขันนั้นสามารถใช้ทบทวนผู้เรียนขณะที่ครูผู้สอนสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสร็จสิ้นแล้ว ทบทวนบทเรียนในลักษณะการแข่งขัน เป็นการแข่งขันแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้เรียนแข่งขันเสร็จเรียบร้อยกลับเข้ากลุ่มเดิมเพื่อรวบรวมคะแนน กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดกลุ่มนั้นเป็นผู้ชนะ ผู้วิจัยนำเทคนิคทีมเกมแข่งขันมาใช้กับนักเรียนชั้น ปวช.1/1 และจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของเทคนิคทีมเกมแข่งขัน

3.2 เทคนิคร่วมกันคิด เป็นกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่ Spencer Kagan เป็นผู้คิดค้น และได้เสนอลักษณะสำคัญของเทคนิคร่วมกันคิดไว้ดังนี้ (นาดยา ปีลันธานนท์, 2543: 53)

3.2.1 ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ จะกี่คนก็ได้ แต่ควรเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เช่น 2 – 4 คน

3.2.2 ให้ผู้เรียนในกลุ่มกำหนดกันว่าใครจะเป็นหมายเลขใด 1 2 3 หรือ 4

3.2.3 ครูตั้งคำถามให้ผู้เรียน ให้ผู้เรียนปรึกษาคำตอบกัน

3.2.4 จากนั้น ครูจะสุ่มหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งให้ตอบ สมาชิกในกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นหมายเลขนั้น จะยกมือแข่งขันกันตอบ ใครที่ยกมือก่อน จะได้ตอบก่อน

3.2.5 ถ้าตอบผิด หรือคำตอบยังไม่เป็นที่พอใจของครู ครูจะเรียกหมายเลขใหม่ให้สมาชิกจากกลุ่มต่าง ๆ แข่งขันกันยกมือขอตอบใหม่ ทำเหมือนเช่นครั้งแรก

Spencer Kagan ได้เสนอการใช้เทคนิคทีมร่วมกันคิดไว้ดังนี้ (นาดยา ปีลันธานนท์, 2543: 54)

1) เทคนิคร่วมกันคิด เป็นวิธีการที่ใช้แทรกในระหว่างที่ครูกำลังสอน ใช้ได้กับทุกวิชา มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้จดจ่อ ตั้งใจฟังในสิ่งที่ครูสอนอยู่ ครูยังสามารถใช้วิธีการนี้เพื่อเป็นการทบทวนและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ได้ว่าผู้เรียนตั้งใจเรียนหรือไม่

อะไรที่ผู้เรียนยังเข้าใจผิดอยู่หรือไม่ครูจะได้อธิบายชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจเสียใหม่ ทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศการแข่งขัน เพื่อความสนุกสนานอีกด้วย

2) สิ่งที่จะนำมาใช้ถามผู้เรียนไม่ควรเป็นคำถามที่มีคำตอบเดียวเจาะจงสั้น ๆ แต่ควรให้ผู้เรียนได้ช่วยกันคิดวิเคราะห์หาคำตอบ คำถามจะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ผู้เรียนได้ฟังครูอธิบายมาก่อนหน้านี้

3) เนื่องจากวิธีการนี้มักใช้สอดแทรกในขณะที่ครูกำลังสอน ดังนั้น การทำงานในกลุ่มจึงใช้เวลาสั้น ๆ จากนั้นสลายตัว ลักษณะการจัดกลุ่มจึงค่อนข้างเป็นการจัดกลุ่มที่ไม่ค่อยเป็นทางการ (Informal group) มักให้ผู้เรียนจับกลุ่มกับเพื่อน ๆ ที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ กัน การจัดกลุ่มจึงไม่ยุ่งยาก หรือต้องมาเสียเวลาในการจัดเตรียมสถานที่แต่อย่างใด

4) ครูสามารถดัดแปลงวิธีการนี้เพื่อใช้ให้ผู้เรียนทบทวนบทเรียน ในลักษณะให้มีการแข่งขันได้ หรือแจกเอกสารการเรียนรู้ให้ผู้เรียนศึกษากันในกลุ่มก่อน แทนการฟังการอธิบายจากครู จากนั้น ครูจึงตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านแล้วให้กลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ แล้วจึงเรียกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งจากกลุ่มต่าง ๆ ให้แข่งขันกันยกมือขอตอบ

จากที่กล่าวมา สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคทีมเกมแข่งขันนั้นสามารถใช้ทบทวนผู้เรียนสอดแทรกขณะที่ครูผู้สอนกำลังสอนอยู่ เป็นการทบทวนผู้เรียนในลักษณะของการแข่งขัน โดยครูผู้สอนกำหนดหมายเลขประจำตัวให้กับสมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่ม ครูเรียกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งแข่งขันกันยกมือขอตอบ กลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดกลุ่มนั้นเป็นผู้ชนะ

4. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความหมายดังนี้

พิชญ์ โชติศิริคุณวัฒน์ (2535: 46) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่จะพัฒนาการทางการเรียนให้ดีขึ้น อันเป็นมาจากการเรียนการสอน การฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางสมอง ความรู้ ทักษะ ความรู้สึก ค่านิยมต่าง ๆ”

Good (1959: 6) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง การเข้าถึงความรู้หรือพัฒนาการทักษะการเรียนรู้ ซึ่งโดยปกติพิจารณาจากคะแนนสอบหรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ หรือทั้งสองอย่าง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า เป็นผลการเรียนอันเกิดจากผู้เรียน ได้เรียนรู้ และ เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทั้งนี้จะดูจากคะแนนสอบหรือคะแนนปฏิบัติของผู้เรียน

4.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญหลาย ประการ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

ประเสริฐ ทองประเจียด และคณะ (อ้างถึงใน สุริย์ ประกายจันทร์, 2532: 17) กล่าวถึง สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรียกว่า องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ด้านความรู้ ความคิด รวมทั้งลักษณะนิสัยทางจิตพิสัยของนักเรียน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 65% คุณภาพการสอนของครูที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 25% เหลืออีก 10% เป็นตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Anthony (อ้างถึงใน จวีวรรณ โพธิ์ตา, 2530: 13) พบว่า ตัวแปรที่สำคัญที่จะส่งผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนนั้น จะเกี่ยวข้องกับสื่อเทคนิคที่ใช้ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการให้เสริมแรงในปริมาณ ต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน จะทำให้ผลการเรียนแตกต่างกัน

Bloom (อ้างถึงใน พิชญ โขติศิริคุณวัฒน์, 2535: 46 – 47) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ประกอบด้วย

4.2.1 พฤติกรรมด้านความรู้ความคิด หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียน ซึ่ง ประกอบด้วย ความถนัดและพื้นฐานเดิมของผู้เรียน

4.2.2 คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนใน โรงเรียน และระบบการเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ลักษณะบุคลิกภาพ

4.2.3 คุณภาพการสอน ซึ่งได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้ผลว่าตนเองกระทำถูกต้องหรือไม่

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะประกอบด้วย พฤติกรรม ด้านความรู้ความคิด คุณลักษณะจิตพิสัย คุณภาพการสอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกัน และ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

4.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชวาล แพรัตกุล (2517: 16) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นการตอบสนอง การเรียนรู้ ทักษะ และสมรรถภาพของสมองในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้จากการอบรมสั่งสอนของ ครู ส่วนใหญ่จะใช้วิธีให้นักเรียนเขียนตอบในกระดาษ การวัดผลชนิดนี้มีความสำคัญมากในวงการศึกษา เพราะแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะทำหน้าที่วัดว่าเด็กเรียนรู้มากน้อยเพียงใด โดย แบบสอบถามชนิดนี้ต้องการวัดครูได้ใช้วิธีสอน เนื้อหาวิชาไปกระตุ้นสมองเด็กให้เื่องตาม ความมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) ซึ่งหมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับ ด้านวิชาการที่เด็กได้เรียนรู้มาในอดีตว่ารับรู้ไว้ได้มากเพียงใด

ทั้งนี้ อนันต์ ศรี โสภา (2525: 16) ได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ไว้สรุปได้ว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีจุดมุ่งหมายอยู่ 2 ประการ คือ เพื่อ จำแนกความสามารถระหว่างนักเรียนที่เข้าสอบแต่ละคนออกตามระดับผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด กับนักเรียนที่ไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

อนันต์ ศรี โสภา (2525: 16) ได้กล่าวถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่ง ออกเป็น 2 ประการ คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher made test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ชั่วคราวเพื่อใช้ทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิชาการของนักเรียนมีใช้กันทั่วไปในโรงเรียน แบบทดสอบประเภทนี้เมื่อสอบเสร็จก็ทิ้งไป จะสอบใหม่หรือนำของเก่า มาเปลี่ยนแปลงปรับปรุง โดยไม่มีวิธีการอะไรเป็นหลักในการปรับปรุง ไม่มีการวิเคราะห์ว่าข้อสอบนั้นดีเลวประการใด

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการ หรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองเมื่อสร้างขึ้นเสร็จมีการนำไปทดลองแล้ว นำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหลายครั้งหลายหน เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพ มีความเป็น มาตรฐานซึ่งแบบทดสอบมาตรฐานนี้มีความเป็นมาตรฐานอยู่ 2 ประการ คือ

- 2.1 มาตรฐานในการดำเนินการสอบ หมายความว่า แบบทดสอบนี้ไม่ว่าจะนำไปใช้ ที่ไหน เมื่อไรก็ตาม คำชี้แจง คำอธิบาย การดำเนินการสอบจะเหมือนกันครั้งไปจะมีการควบคุมตัวแปร ต่าง ๆ ที่ทำให้คะแนนคลาดเคลื่อน เช่น ผู้คุมสอบ การจัดชั้นเรียน กระบวนการสอบ การใช้คำสั่ง เป็นต้น กระบวนการสอบประเภทนี้จะต้องมีคำชี้แจงในการใช้ข้อสอบ (manual) อยู่ด้วย

- 2.2 มาตรฐานในการแปลความหมายของคะแนน หมายความว่า ไม่ว่าจะสอบที่ไหน เมื่อไร ก็ต้องแปลคะแนนได้เหมือนกัน ฉะนั้นข้อสอบประเภทนี้จึงต้องมีเกณฑ์ (norm) สำหรับเปรียบเทียบ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้

ชาวลา แพร์ติกุล (2517: 17) ได้กล่าวถึงลักษณะของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า แบ่งออกเป็นสอบประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. แบบอัตนัยหรือแบบความเรียง หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดปัญหาหรือคำถามให้โดยผู้เข้าสอบเขียนตอบยาว ๆ ผู้เข้าสอบมีความรู้ในปัญหานั้นมากน้อยเท่าใดก็เขียนออกมาให้หมดภายในเวลาที่กำหนด การใช้ภาษาในการเขียนตอบแล้วแต่ผู้เข้าสอบจะถนัด

2. แบบปรนัยหรืออัตนัยแบบสั้น ๆ หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบสั้น ๆ หรือ แบบกำหนดให้เลือกตอบ ได้แก่ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ แบบเลือกตอบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความสามารถทางสมองของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์ในอดีต ปัจจุบันและส่งผลต่ออนาคต นอกจากนี้ยังทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ซึ่งวัดความรู้ในระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์

5. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.1 หลักของการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มี 3 ประการ คือ (สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล, 2547: 122 - 123)

5.1.1 การนำศักยภาพของแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการนำความสามารถของแต่ละคนมาช่วยกันปฏิบัติงานของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายของการทำงานกลุ่มให้ได้ผลสำเร็จสูงสุด การจัดกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนแต่ละคนได้นำศักยภาพมาใช้จึงเกิดการยอมรับภายในกลุ่ม

5.1.2 การมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเข้ามาทำงานทำให้เกิดการมีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ (1) ร่วมใจ ได้แก่ มีความตั้งใจ เต็มใจมุ่งมั่นในการทำงาน (2) ร่วมคิด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและสรุปความคิดเห็นด้วยตนเอง (3) ร่วมมือ ได้แก่ การลงมือปฏิบัติกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็นของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มได้รับรู้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ผู้นำกลุ่ม เลขากลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม บทบาทต่าง ๆ ควรให้นักเรียนได้สลับหน้าที่เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.1.3 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน บรรยากาศในการทำงานกลุ่มช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย กลุ่มมีความพอใจ มีความสุขในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้น สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องช่วยกันสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ให้กำลังใจกัน มีน้ำใจต่อกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5.2 แนวทางการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล, 2547: 127) มีดังนี้

5.2.1 Forming Skills เป็นทักษะเบื้องต้นในการทำงานเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนมีนิสัยดังต่อไปนี้

- 1) จัดกลุ่มอย่างรวดเร็วและไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น
- 2) นั่งทำงานอยู่แต่ในกลุ่มของตนเองเท่านั้น ไม่เดินทั่วห้อง
- 3) พุดคุย ซักถาม อธิบาย โดยใช้เสียงดังพอได้ยินเฉพาะในกลุ่ม
- 4) ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ผู้จัดบันทึก ผู้รายงาน ผู้สนับสนุนและ

ผู้รักษาเวลา ฯลฯ

- 5) เรียกชื่อของสมาชิกในกลุ่ม
- 6) ใช้สายตา หน้าตา ท่าทางเป็นสื่อบอกความสงสัย ความเข้าใจ และยอมรับผู้พูด
- 7) ให้ความสำคัญแก่สมาชิกทุกคนเท่าเทียมกัน

5.2.2 Functioning Skills เป็นทักษะเกี่ยวกับการจัดการกลุ่ม ความพยายามในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จ การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นทักษะเกี่ยวกับ

1) การแลกเปลี่ยนความคิดและแสดงความคิดเห็น อธิบายโต้ตอบและแบ่งปันการใช้สื่อ อุปกรณ์ และข้อมูล

2) ซักถามคำถามที่ต้องการ หาเหตุผล สมาชิกร่วมกันซักถามหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกคน ไม่ใช่ฟังแต่เด็กนักเรียนเก่งเท่านั้น

3) ใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ก้าวร้าว และมีเหตุผลกัน

4) ไม่ทำตัวเป็นเผด็จการในกลุ่ม

5) สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีน้ำใจซึ่งกันและกัน

5.2.3 Formulating Skills เป็นทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ความเข้าใจเป็นการกระตุ้นการใช้ความคิด เช่น

1) สรุปความคิดเห็นและข้อเท็จจริง โดยการพูดด้วยปากเปล่าและไม่ต้องดูบันทึก

2) ตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลงานกลุ่ม โดยการแก้ไขปรับปรุงข้อคิดเห็นที่ยังไม่ถูกต้องของเพื่อนสมาชิก สืบถามและแสดงความคิดเห็นในส่วนที่ตนเองคิดว่ายังไม่เข้าใจหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

3) สมาชิกทุกคนต้องตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่มก่อนส่งและสมาชิกกลุ่มต้องยอมรับว่าผลงานกลุ่มเป็นเสมือนผลงานของตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือนอกจากมีความรู้ทางวิชาการแล้ว นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาในด้านทักษะทางสังคมด้วย เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนจะมีบทบาทหน้าที่ที่มารับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งพากันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฟังเพื่อน ซักถาม ร่วมกันคิดร่วมกันทำ

6. ความพึงพอใจ

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในรายวิชาการขาย 1 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมมือกันคิดของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจ ดังนี้

6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่างๆสรุปได้ดังนี้

ทวีพงษ์ หินคำ (2541: 8) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียดและตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น

ธนิยา ปัญญาแก้ว (2541: 12) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพึงพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำ ถ้าหากงานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก

วิทย์ เทียงบุญธรรม (2541: 754) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความพอใจการทำให้พอใจ ความซาบซึ้งใจ ความสนใจ ความภูมิใจ ความแน่ใจ การชดเชย การไถ่บาปการแก้แค้นสิ่งที่ชดเชย

วิรุฬ พรรณเทวี (2542: 11) ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากแต่ในทาง

ตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

กาญจนา อรุณสุขรุจิ (2546: 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกมาทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกต โดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

Capbell (1976: 117-124 อ้างถึงใน วาณี ทองเสวต, 2548) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในที่แต่ละคนเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นต่อสภาพการณ์ที่อยากให้เป็นหรือคาดหวัง หรือรู้สึกว่าจะสมควรจะได้รับ ผลที่ได้จะเป็นความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคล

Donabedian (1980, อ้างถึงใน วาณี ทองเสวต, 2548) กล่าวว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หมายถึง ผู้บริการประสบความสำเร็จในการทำให้สมดุลระหว่างสิ่งที่ผู้รับบริการให้ค่ากับความคาดหวังของผู้รับบริการ และประสบการณ์นั้นเป็นไปตามคาดหวัง

6.2 การวัดความพึงพอใจ

ภณิดา ชัยปัญญา (2541: 11) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

6.2.1 การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพอใจในด้านต่างๆได้

6.2.2 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

6.2.3 การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากที่กล่าวมา สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในของมนุษย์ ความคิดเห็นต่อสภาพการณ์ที่อยากให้เป็นหรือคาดหวัง หรือรู้สึกว่าจะสมควรจะได้รับ ผลที่ได้จะเป็นความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการวัดความพึงพอใจ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นสองส่วน คืองานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.1 งานวิจัยในประเทศ

กัลยา นามสงวน (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาผลการสอนตามหลักการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย เรื่อง วิวัฒนาการปกครองของไทย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนตามหลักการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามหลักการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มดีขึ้น

เพชร ไพลีน อุปปิง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาบัญชี ต้นทุน 2 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสกลนคร โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

นวลจันทร์ วลัยมนตรี (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอาหารและสารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิ่นทอง แหวนทองคำ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT (Team Games Tournaments) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 สาขาการบัญชี ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT (Team Games Tournaments) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัฐภพ อรุณศิริรัตน์ (2549: บทคัดย่อ) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ประยุกต์ 1 (2000 - 1501) เรื่อง สมการ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนแผนกช่างไฟฟ้ากำลัง ชั้น ปวช. 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ 1 เรื่อง สมการ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนแผนกช่างไฟฟ้ากำลังชั้น ปวช.1ที่ได้รับการสอน

โดยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนักเรียนสามารถเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกคน

ชะวัคร์ ทัดเนียม (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารภรณ์ เร่งทอง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์ กับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์ มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย หลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์ มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทย สูงกว่าก่อนเรียน

สมชาย คล้ายเพชร (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกลไกในร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (เทคนิคTGT) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และพบว่ามีความเฉลี่ยคะแนนพัฒนาร้อยละ 38.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 25

อุทัย บัวหลวง (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ พอสรุปได้ดังนี้

Needham (1990: 3) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มในระดับมัธยมศึกษาและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือการทดสอบผลกระทบบของเทคนิคต่าง ๆ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยทั่วไปให้ผลกระทบบในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการใช้เทคนิคโครงสร้างรางวัล สำหรับการเรียนรายบุคคลที่ได้รับการเสนอ มีผลกระทบบในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับมัธยม

Sharon Chapman (1991: 3) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาโดยการศึกษาแก่นักเรียนเกรด 9 จำนวน 62 คน ที่อยู่ในด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอลาบามา โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 31 คน และกลุ่มควบคุม 31 คน กลุ่มทดลองสอนแบบร่วมมือ กลุ่มควบคุมครูสอนโดยตรง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Catherine (1992 อ้างถึงใน นงลักษณ์ ผ่องสุวรรณ 2547: 44) ได้ศึกษาการสอนโดยให้นักเรียนมีการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในกลุ่มเด็กที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลในเกรด 5-6 ในวิชาคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการแก้ปัญหาและมีส่วนช่วยเหลือกันเองในการเรียนรู้ ในเนื้อหา นักเรียนในกลุ่มเก่งมีการตอบสนองที่ดีต่อการเปลี่ยนกลุ่มในการทำงาน ส่วนนักเรียนในกลุ่มอ่อนสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น

Lonning (1992: 3) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือในด้านรูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเปลี่ยนมโนทัศน์ด้านรูปแบบการสอน โดยศึกษากับนักเรียนเกรด 10 กลุ่มความสามารถต่ำ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนมโนทัศน์ด้านรูปแบบการสอน

Williams (1998: 3) ได้ศึกษาวิธีสอนแบบกลุ่มละผลสัมฤทธิ์กับการร่วมมือกันแข่งขัน (TGT) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนแบบร่วมมือทั้งสองวิธี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติสูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศทำให้ผู้วิจัยพบว่าวิธีการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ทักษะในการทำงานสูงกว่าก่อนเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือ ทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคทีมเกมแข่งขันและเทคนิคร่วมกันคิดใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการขาย 1 เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในรายวิชาการขาย 1 ระหว่างการเรียนด้วยเทคนิคทีมเกมแข่งขันกับเทคนิคร่วมกันคิดของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1